

Görsel Anlatının Gücüyle Değerleri İnşa Etmek
DEĞERLER EĞİTİMİ VE EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMAN

Yazarlar:

Dr. Orhan ÜNAL

Prof. Dr. Ahmet KÖÇ

Görsel Anlatının Gücüyle Değerleri İnşa Etmek DEĞERLER EĞİTİMİ VE EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMAN

Yazarlar:

Dr. Orhan ÜNAL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-4604-6210

Prof. Dr. Ahmet KÖÇ

Akdeniz Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-8819-8095

ISBN: 978-625-5711-47-2

E-ISBN: 978-625-5711-48-9

DOI: 10.54637/vizetek.9786255711489

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Zeynep ERTUĞRUL

Baskı: Ankara | Ekim, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetekyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

Görsel Anlatının Gücüyle Değerleri İnşa Etmek
DEĞERLER EĞİTİMİ VE EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMAN

Yazarlar:

Dr. Orhan ÜNAL

Prof. Dr. Ahmet KÖÇ

ÖN SÖZ

Toplumsal yaşamı düzenleyen ve insan ilişkilerinin niteliğini belirleyen değerler, geçmişte olduğu gibi bugün de toplumların bir arada yaşayabilmesi ve sosyal düzenin sürdürülebilmesi açısından büyük öneme sahiptir. Günümüz dünyasında ırkçılık, şiddet, materyalist bakış açısı ve siber zorbalık vb. toplumsal huzuru ve birlikte yaşama kültürünü tehdit eden unsurların artması değerlere olan ihtiyacı daha belirgin hale getirmiştir. Değerlerin bireylere kazandırılması ve yaşanabilir bir toplumun inşası ise ancak planlı ve sistemli bir değerler eğitimi süreciyle mümkündür. Karakter gelişiminin büyük ölçüde erken yaşlarda şekillendiği dikkate alındığında bu süreçte ailelerin ve eğitim kurumlarının etkin bir rol üstlenmesi gerekmektedir. Ancak her ailenin çocuklarının ahlaki gelişimini destekleyecek donanımına sahip olmaması, hatta bazı durumlarda aile içindeki olumsuz tutum ve davranışların çocukların değerlerle çelişen duygu, düşünce ve davranışları benimsemeleri eğitim kurumlarının bu alandaki sorumluluğunu artırmaktadır. Bu nedenle, ahlaklı, karakter sahibi ve değerlerine bağlı bireyler yetiştirmeyi temel amaçları arasına koyan eğitim kurumlarına önemli görevler düşmektedir.

Soyut kavramlar olan değerlerin öğrencilere kazandırılmasında farklı yöntem, teknik ve materyallerin işe koşulması değerler eğitimi sürecini daha anlamlı ve verimli hale getirecektir. Yapılandırmacı eğitim anlayışı doğrultusunda öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını destekleyen ve ele alınan konuyu birden çok duyu organına hitap ederek aktarmaya olanak sağlayan çizgi romanlar, değerler eğitimi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Yazı ve görselin uyumuna dayalı yapısıyla günümüzde basılı ve dijital biçimleri ile kullanılabilen çizgi romanlar paneller içinde anlatılan hikâyeye okuyucuyu da dahil ederek onları sürecin bir parçası haline getirmektedir. Bu özellikleri, çizgi romanların eğitimin birçok alanında olduğu gibi değerler eğitiminde de etkin biçimde kullanılabileceğini göstermektedir.

Bu kitapta, ***“Sosyal Bilgiler Dersinde Çizgi Romanlarla Değerler Eğitimi: Yardımseverlik Değeri Üzerine Karma Bir Araştırma”*** başlıklı doktora tezinin kuramsal çerçevesini oluşturan değerler eğitimi ve çizgi roman konuları ele alınmıştır. Kitabın birinci bölümünde değer ve değerler eğitimi kavramlarının kuramsal altyapısı incelenmiş, geçmişten günümüze

değerler eğitiminde kullanılan farklı yaklaşımlara detaylı olarak yer verilmiştir. İkinci bölümde, çizgi roman kavramı, biçimsel özellikleri, türleri ve tarihsel gelişimi ele alınmış; ayrıca çizgi romanların pedagojik özellikleri ve eğitimdeki faydaları kuramsal temelleriyle birlikte değerlendirilmiştir. Kitabın son bölümünde ise değerler eğitiminde çizgi roman kullanımına yönelik yurt içi ve dışında yapılan bilimsel çalışmalar hakkında özet bilgiler sunulmuştur.

Hazırlanan bu eserin, başta öğretmenler ve akademisyenler olmak üzere, eğitim bilimleri alanında öğrenim gören lisans ve lisansüstü öğrencileri için yararlı bir kaynak olacağı düşünülmektedir. Özellikle eğitim ortamlarında kullanılacak ya da bu amaçla hazırlanacak çizgi romanların sahip olması gereken özellikler ve çizgi roman hazırlama sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalara ilişkin verilen bilgiler, uygulayıcılar için rehber olma potansiyeli taşımaktadır. Bu bağlamda **“Görsel Anlatının Gücüyle Değerleri İnşa Etmek DEĞERLER EĞİTİMİ VE EĞİTİCİ ÇİZGİ ROMAN”** başlıklı çalışma; değerler eğitimi ve eğitici çizgi roman alanında kuramsal bilgisini derinleştirmek ve sınıf içi uygulamalarda görsel-anlatı temelli yöntemler kullanmak isteyenler için önemli bir başvuru kaynağı olacaktır.

Bu eser **Dr. Orhan ÜNAL**’ın **Prof. Dr. Ahmet KÖÇ** danışmanlığında hazırladığı **“Sosyal Bilgiler Dersinde Çizgi Romanlarla Değerler Eğitimi: Yardımseverlik Değeri Üzerine Karma Bir Araştırma”** başlıklı doktora tezinden üretilmiştir. Tez çalışmasına “1002-Hızlı Destek Programı” kapsamında 123K722 kodlu proje ile sağladıkları değerli katkılardan dolayı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu’na (TÜBİTAK) saygı ve minnetle teşekkür ederim. Tez sürecinde yol gösterici, sabırlı ve yapıcı tutumuyla her zaman yanımda olan değerli danışman hocam Prof. Dr. Ahmet KÖÇ’e; lisans ve lisansüstü eğitim süreçlerime katkılarının yanı sıra tez hazırlık sürecinde de desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA’ya içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, tez jürisinde yer alarak çalışmanın bilimsel niteliğini artıran yapıcı görüş ve önerileriyle sürece katkı sağlayan Prof. Dr. Şahin ORUÇ, Doç. Dr. Genç Osman İLHAN ve Doç. Dr. Çiğdem APAYDIN’a teşekkür ederim.

Dr. Orhan ÜNAL

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

DEĞER ve DEĞERLER EĞİTİMİ	1
1.1. Değerlerin Sınıflandırılması	8
1.2. Değerler Eğitimi Kavramı, Amacı ve Önemi	16
1.3. Değerler Eğitimi Yaklaşımları	24
1.3.1. Değer Aktarma Yaklaşımları	25
1.3.1.1. Değer Telkini (Değerlerin Doğrudan Öğretimi / Değer Aşılama) ..	26
1.3.1.2. Davranış Değiştirme	27
1.3.2. Değer Geliştirme Yaklaşımları	28
1.3.2.1. Ahlaki Muhakeme (Ahlaki İkilem)	29
1.3.2.2. Değer Analizi (Değer Çözümlemesi)	31
1.3.2.3. Değer Açıklama (Değer Ayrımı / Değer Belirginleştirme)	33
1.3.3. Bütüncül Yaklaşımlar	35
1.3.3.1. Adil Topluluk Okulları	36
1.3.3.2. Karakter Eğitimi	37

BÖLÜM 2

ÇİZGİ ROMAN: RESİM ve YAZININ UYUMU	41
2.1. Çizgi Roman Kavramı	41
2.2. Çizgi Romanın Biçimsel Özellikleri	45
2.3. Çizgi Roman Türleri	57
2.4. Çizgi Romanın Tarihsel Gelişimi	61
2.4.1. Dünyada Çizgi Roman	61
2.4.2. Türkiye’de Çizgi Roman	71
2.5. Dijital Çizgi Roman	81
2.6. Eğitici Çizgi Roman	85
2.7. Eğitimde Çizgi Roman Kullanımının Kuramsal Temelleri	96
2.7.1. Çoklu Ortam (Multimedya) Öğrenme Kuramı	96
2.7.2. İkili Kodlama Kuramı	99
2.8. Değerler Eğitiminde Çizgi Roman Kullanımı	100

BÖLÜM 3

DEĞERLER EĞİTİMİNDE ÇİZGİ ROMAN

KULLANIMINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR	102
3.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	102
3.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	105
SONUÇ	116
KAYNAKLAR	118